

3.8.2017

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kirjaamo

kirjaamo@tem.fi, mikko.huuskonen@tem.fi

Asia: Hallituksen esitys laiksi Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä
Viite: TEM/1334/03.01.01/2017

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry (myöhemmin Arene) kiittää lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Arene näkee myönteisenä hallituksen esityksen, joka edistää tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatio-toimintaa (TKI) ja innovaatioekosysteemien kehittymistä hyödyntämällä tehokkaammin korkeakoulu- ja yritystoimijoiden yhteistyötä uusilla rahoituselementeillä ja Business Finland (BF) toiminnassa.

Arene on esittänyt Innovaatioita, kehitystyötä ja tutkimusta -raportissaan (<http://arene.fi/fi/ammattikorkeakoulut/vaikutavuus/tki-rake-selvitys>) uusia soveltavan tutkimuksen instrumentteja tukemaan TKI-toimintaa ja innovaatioekosysteemejä. Myös OECD suositteli Suomen innovaatiojärjestelmän vahvistamista 6/2017 julkistetussa arvioinnissaan.

Arene huomauttaa kuitenkin, etteivät ammattikorkeakoulut ole hallituksen esityksessä muiden tutkimustoimijoiden rinnalla. Tämä on selkeä epäkohta esityksessä. Ammattikorkeakouluilla on ainoana toimijana Suomessa lakisääteinen tehtävä innovaatiotoiminnassa ja aluekehittämisessä (Ammattikorkeakoululaki 932/2014). Ammattikorkeakouluilla on myös lakisääteinen soveltavan tutkimuksen tehtävä, jolla edistetään elinkeino- ja työelämän uudistumista ja kansainvälistymistä. Ammattikorkeakoulut tulee ehdottomasti sisällyttää esitykseen rahoituksen saajina ja yritysälähtöisten innovaatioverkostojen kokoajina.

Esityksessä todetaan Business Finlandin palvelevan elinkeinoelämän uudistumista ja kasvua tukevia yliopistoja ja tutkimuslaitoksia. Esityksen tavoitteet ovat kannatettavia, mutta ne voidaan saavuttaa vain huomioimalla ammattikorkeakoulut kasvu- ja innovaatiopalveluiden tuottajina BF:n toiminnassa. Arene edellyttää, että ammattikorkeakoulut lisätään hallituksen esityksen lakitekstiin. Ammattikorkeakoulut toimivat jo nyt läheisessä TKI-yhteistyössä etenkin pk-yritysten kanssa.

Arene korostaa BF:n tärkeyttä alueiden kasvun ja kansainvälistymisen edistäjinä. Ammattikorkeakoulut ovat rakentaneet vaikuttavia kansainvälisiä verkostoja, kansallisia ja alueellisia innovaatioekosysteemejä ja osaamiskeskittymiä jokaiseen maakuntaan alueellisiin ja kansallisiin vahvuuksiin perustuen. BF:n tehtävänä on auttaa osaamiskeskittymiä kansainvälisessä yhteistyössä ja uuden tiedon hyödyntämisessä. Arene hämmästeleekin, että lakiesityksessä on sivuutettu ammattikorkeakoulut ja unohdettu pk-yritysten kasvun ja innovaatiotoiminnan linkittyminen ammattikorkeakoulujen TKI-toimintaan, kansainvälisiin tutkintoihin ja koulutusvientiin. Nämä näkökulmat tulee tuoda ehdottomasti mukaan lakiesitykseen.

Business Finlandin painopisteen tulee olla soveltavassa tutkimuksessa, kuten myös OECD suosittelee raportissaan. Sen on tuettava nykyisiä rahoitusinstrumentteja tehokkaammin, joustavammin ja innovatiivisemmin PPP-yhteistyötä innovaatioekosysteemeissä sekä soveltavan tutkimuksen hyödyntämistä pk-yrityksissä. Tällaisen toiminnan vaikuttavuudesta hyvä esimerkki ovat Itävallan Josef Ressel Centerit, joissa ammattikorkeakouluilla on merkittävä rooli.

BF-organisaatio rakentuu 40 kansainvälisestä ja 16 kotimaisesta toimipisteestä. Jotta osaamiskeskittymät ovat saumattomia ja alueellisesti vaikuttavia, niiden on hyvä sijoittua olennaisten toimijoiden läheisyyteen, kuten korkeakoulukampuksille. Osana toimintaa ovat BF-neuvottelukunnat. Niissä tulee hyödyntää ammattikorkeakoulujen osaamista alueellisessa, kansallisessa ja kansainvälisessä ennakkointityössä. Arene on ollut edustettuna jo nyt Tekesin valtuuskunnassa.

Business Finland toiminnassa tulee varmistaa Tekesin myöntämän tutkimus- ja innovaatorahoituksen ja sen kriteerien koordinointi edellä mainituista lähtökohdista. Arenen näkemyksen mukaan nykyisten yritystukien kokonaisuutta olisi hyvä suunnata soveltavan tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan tulosten hyödyntämiseen.

Business Finland-kokonaisuus vaatii laajaa ja syvällistä poikkihallinnollista yhteistyötä opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalojen kesken. Yhteistyön on luotava saumaton kokonaisuus Suomen Akatemian toiminnan kanssa, jotta yritykset saavat parhaan mahdollisen hyödyn perinteisen ja soveltuvan tutkimuksen yhteydestä. Lisäksi BF-kokonaisuuden olla osa Tutkimus- ja innovaationeuvoston valmisteilla olevaa koulutus- ja tutkimuspoliittista strategiaa.

Arene näkee Business Finland -toimintamallin luomisen kannatettavana, mutta korostaa, että toiminnan onnistuminen vaatii yhteistyötä kaikkien korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa. Tästä syystä lakiteksti ja sen perustelut on syytä käydä huolellisesti läpi ja sisällyttää ammattikorkeakoulut vahvaksi osaksi kokonaisuutta.

Helsingissä 3.8.2017

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Tapio Varmola
Puheenjohtaja, rehtori

Riitta Rissanen
Toiminnanjohtaja

